

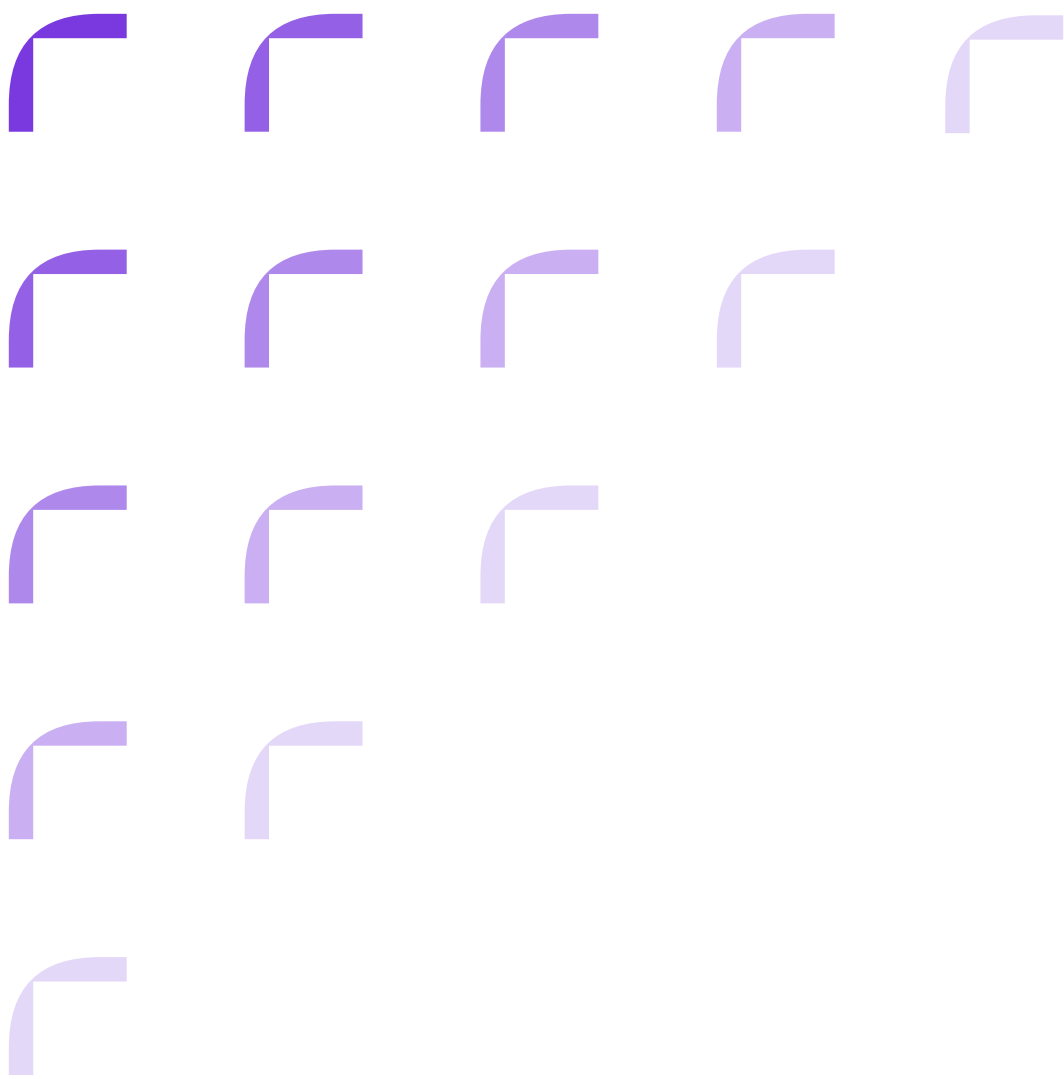

Noord-Nederland

Meerjarenplan 2025-2028

Doelgerichte en samenhangende aanpak
van georganiseerde ondermijnende
criminaliteit in Noord-Nederland

Inhoud

1. Voorwoord door de voorzitter	4
2. Focus	8
2.1 Noord-Nederland: een uniek samenspel van factoren	8
2.2 Focus: drugs- en online criminaliteit	11
3. De regionale (integrale) aanpak	15
3.1 Uitgangspunten van de samenwerking	15
3.2 Versterking regionale uitvoeringskracht	18
3.3 Geïntensiveerde integrale aanpak: drugs- en online criminaliteit	19
3.4 Bestuurlijke en geïntegreerde aanpak	23
3.5 Monitoring, verantwoording en een lerende aanpak	26
4. Randvoorwaarden	28
4.1 Rechtmatige en doelmatige gegevensverwerking	29
4.2 Informatievoorziening en -beveiliging	30
4.3 Communicatie	31
5. Financien	32

Het meerjarenplan

1. Voorwoord door de voorzitter

Voor u ligt het Meerjarenplan 2025-2028 van het RIEC Noord-Nederland dat tot stand is gekomen in nauwe afstemming met de partners van ons samenwerkingsverband. Ondermijnende criminaliteit vormt een groeiend probleem in onze samenleving, waardoor het RIEC-LIEC bestel de afgelopen 15 jaar een enorme ontwikkeling heeft doorgemaakt. Bij de start lag de nadruk op het draaien van casuïstiek, het bevorderen van het gebruik van de Wet Bibob en het in algemene zin bewustmaken van het regionale openbaar bestuur (met name gemeenten en provincies) van het bestaan van ondermijning.

Achtereenvolgende kabinetten hebben de noodzaak gezien de (regionale) aanpak van ondermijning te verstevigen en versterken. De taken van het RIEC werden uitgebreid: het RIEC ging aan de slag met het opstellen van integrale ondermijningsbeelden, de uitvoeringskracht werd vergroot met de komst van een integraal ondermijningsteam en taken op het gebied van bewustwording en weerbaarheid werden verbreed.

Door de komst van het landelijke ondermijningsfonds ontstond ruimte om de aanpak te intensiveren. Die intensivering vond plaats via de focusthema's havens, buitengebied en jonge aanwas die eind 2020 door de Stuurgroep zijn aangewezen. Bij de keuze voor de thema's is gekeken naar gelegenheden die de regio kwetsbaar maken voor georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Een theoretisch model waarbij ondermijning wordt verklaard aan de hand van de elementen, gelegenheid, motivatie en controle, lag aan die keuze ten grondslag. De aanpak binnen deze thema's was met name gericht op het voorkomen en verstoren van drugscriminaliteit, mensenhandel-/smokkel en financieel-economische criminaliteit / witwassen. De oorspronkelijke taken op het gebied van integrale casusaanpak, handhavingsknelpunten, algemene bestuurlijke advisering en vergroten van de weerbaarheid op de convenantonderwerpen bleven daarnaast onverminderd bestaan.

Vanaf 2022 is sprake van een structurele versterking van de aanpak die plaatsvindt langs twee sporen: het versterken van de uitvoeringskracht en een thematische aanpak via focusthema's. De versterking vindt plaats als 'plus' op de algemene RIEC-werkzaamheden: de oorspronkelijke taken van het RIEC-bureau. Voor de resultaten van deze activiteiten verwijs ik graag naar de uitgebrachte jaarverslagen.

Inmiddels is het RIEC uitgegroeid tot 'het netwerk dat informatiedeling mogelijk maakt, kennis en expertise ontwikkelt en deelt, criminele patronen signaleert en integrale acties versterkt. Lokaal en regionaal geworteld en landelijk verbonden. Zo wordt gezamenlijk gestreden voor een weerbare overheid en een veilige samenleving en zijn de partners samen slimmer tegen ondermijnende criminaliteit!' Het RIEC speelt een belangrijke rol in het bijelkaar brengen van informatie van verschillende partners en deze in samenhang analyseren.

Met dit meerjarenbeleidsplan wordt een volgende stap gezet in de ontwikkeling. Het beschrijft op welke wijze de integrale aanpak in de regio Noord-Nederland de komende beleidsperiode 2025-2028 wordt vormgegeven. Het uitgangspunt is daarbij dat wat in RIEC-verband gebeurt van toegevoegde waarde is op datgene waar RIEC-partners zich (al dan niet samen met andere partners) op richten in de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit.

Het RIEC-bureau is breed inzetbaar langs de thema's van het RIEC-convenant en ondersteunt (coalities van) partners bij het tegengaan van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Er worden integrale casussen gedraaid, informatiebeelden opgesteld, trainingen georganiseerd etc.

In het kader van de regionale versterking wordt integraal ingezet op de door de partners geprioriteerde regionale verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit: drugs- en online criminaliteit. De partners zijn bovendien unaniem over de blijvende aandacht binnen het RIEC-verband voor de doelgroep jeugd en meer specifiek jonge aanwas.

Daarnaast zijn fraude en misbruik in de vastgoedsector en zorgcriminaliteit aangewezen als onderzoeksthema's. Deze thema's worden erkend als een maatschappelijk probleem. Partners beschikken echter nog niet over een volledig integraal beeld. Een betere informatiepositie kan ertoe leiden dat deze onderwerpen ook extra aandacht verdienen.

De huidige focusthema's zijn onder andere gericht op de aanpak van gelegenheden: buitengebied en havens. Met de kanteling van de focus op deze gelegenheden naar bovengenoemde verschijningsvormen, wordt beter aangesloten op de beleidsprioriteiten van partners, wat helpend is om de aanpak goed vorm te kunnen geven. De aanpak van gelegenhedenstructuren maakt, op grond van het RIEC-convenant en straks de Wet gegevensverwerking samenwerkingsverbanden (Wgs), standaard onderdeel uit van de werkzaamheden in RIEC-verband. Deze thema's zullen dan ook blijvend onderdeel van de algemene RIEC-werkzaamheden zijn of onderdeel zijn van de integrale aanpak binnen de nieuwe focusthema's.

De verkenning op internationale samenwerking is afgerond en wordt voortgezet via de bestaande lijnen van de integrale samenwerking namelijk in casuïstiek (via bestaande internationale lijnen van de ketenpartners) en binnen de focusonderwerpen waar het grensoverschrijdende problematiek, locaties of doelgroepen betreft.

Gelet op de periode van het meerjarenplan, is gekozen voor een plan op een geaggregeerd niveau. De focus op online- en drugscriminaliteit vraagt nog om een goede integrale uitwerking. Dit gebeurt binnen de bestaande structuren en integrale overleggen, zijnde het Regieteam en de Integrale Programmateams (IPT's) op de focusthema's. Vertegenwoordigers van betrokken RIEC-partners nemen hieraan deel. Het Regieteam geeft tactische sturing op de inhoud en fungeert als schakel naar de Stuurgroep die de strategische koers bepaalt. Het Regieteam stuurt middels opdrachten voor de IPT's, monitort de voortgang, stuurt bij en evalueert de resultaten en effecten van de gezamenlijke inspanningen en legt de verbinding met de Stuurgroep.

Door op deze manier de aandacht te richten en samen te werken, wordt door de RIEC-partners een krachtiger vuist gemaakt tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit in de regio Noord-Nederland. Voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit is dat nodig: overheidsinstanties (en de private sector) die samen optrekken. Zo gaan wij met gezamenlijke energie zichtbaar de strijd tegen ondermijning aan!

Namens de Stuurgroep

Sybrand van Haersma Buma,

Voorzitter Stuurgroep RIEC Noord-Nederland

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de lokale problematiek. Die wordt gevolgd door een onderbouwing van de keuze voor de nieuwe focusthema's. In hoofdstuk 3 volgt de uitwerking van de regionale aanpak, te beginnen met een beschrijving van de strategische uitgangspunten. Vervolgens wordt ingegaan op de wijze waarop de regionale uitvoeringskracht wordt verstrekt en de aanpak van de prioritaire thema's wordt vormgegeven. In paragraaf 3.3 wordt ingegaan op de bestuurlijke ondersteuning en het hoofdstuk wordt afgesloten met een toelichting op hoe uitvoering wordt gegeven aan onder andere de lerende aanpak. Hoofdstuk 4 geeft weer hoe een aantal randvoorwaarden geregeld zijn. Dit meerjarenbeleidsplan wordt afgesloten met een hoofdstuk over de financiën. De begroting is opgenomen in het daartoe beschikbaar gestelde format en als bijlage bijgesloten.

2. Focus

2.1 Noord-Nederland: een uniek samenspel van factoren

Vanwege een uniek samenspel van geografische, culturele, sociale en economische factoren is de regio Noord-Nederland een kwetsbare regio voor ondermijnende criminaliteit. In de position paper RIEC Noord-Nederland 2022 worden de regionale kwetsbaarheden geduid met behulp van een wetenschappelijk model waarin ondermijning verklaard wordt vanuit drie componenten: gelegenheid (kunnen), controle (durven) en motivatie (willen).

De belangrijkste kwetsbaarheden gelet op deze componenten zijn:

Motivatie. De lage sociaaleconomische positie met relatief veel armoede en schuldenproblematiek, grootste krimpregio, de aanwezigheid van kwetsbare economische sectoren (landbouw, visserij).

Gelegenheid. De lange kust- en grensstrook met 'open' havens, de grote oppervlakte van het gebied, de aanwezigheid van (in onbruik geraakte) agrarische faciliteiten en de relatief grote structurele leegstand op bedrijventerreinen.

Controle. De beperkte capaciteit voor toezicht, handhaving, opsporing, binnen een dunbevolkt gebied met hechte lokale gemeenschappen en negatieve overheidssentimenten.

Deze kwetsbaarheden bieden een voedingsbodem voor een aantal criminele verschijningsvormen te weten drugscriminaliteit (opslag, productie, in- en doorvoer), online criminaliteit, zorgcriminaliteit, fraude en misbruik in de vastgoedsector (malafide exploitatie en speculatie)/witwassen en mensenhandel (arbeids-, seksuele- en criminele uitbuiting) en mensensmokkel.

Regionale onderzoeken naar ondermijning

In een viertal onderzoeksrapporten,¹ is recent een analyse gemaakt van de (gemeentelijke) aanpak van ondermijning in de provincies Groningen en Friesland.

De onderzoekers pleiten allereerst voor het maken van een duidelijk onderscheid tussen georganiseerde misdaad en ondermijning. Ondermijning heeft betrekking op de schadelijke maatschappelijke effecten van georganiseerde misdaad. De aanpak daarvan is een primaire verantwoordelijkheid voor het (lokaal) bestuur. Georganiseerde misdaad heeft betrekking op criminele samenwerkingsverbanden. De aanpak van georganiseerde misdaad (zoals drugshandel) als zodanig is primair een taak van de opsporingsinstanties, zoals politie en Openbaar Ministerie (OM).²

De onderzoekers hebben gekeken naar de belangrijkste criminele gelegenheidsstructuren en fenomenen en de wijze waarop organisatorisch en inhoudelijk invulling wordt gegeven aan de aanpak van ondermijning. Uit deze rapporten kunnen enkele rode draden worden gehaald als het gaat om regionale kwetsbaarheden voor (georganiseerde) criminaliteit en ondermijnende praktijken.

¹ P. Tops & E. Van der Torre, *Groningse Praktijken*, 2022 / Tops e.a, *Ondermijning in het Ommeland*, 2023 / P. Tops, E. Van der Torre & T. Jongepier, *Leeuwarder Ondermijning*, 2023 en Van der Torre e.a., *Ondermijning in Fryslân*, 2024.

² P. Tops & E. Van der Torre, *Ondermijning. Over de praktische betekenis van een analytisch begrip*, Den Haag: Boom 2024, p. 10.

De situationele kenmerken van de regio die gelegenheid bieden voor ondermijnende criminaliteit, komen overeen met de kwetsbaarheden zoals benoemd in de position paper van RIEC Noord-Nederland 2022. De fysieke infrastructuur (weg, spoor, water en lucht) het dunbevolkt buitengebied, enkele grote(re) steden die fungeren als criminele sub-infrastructuur, aanwezigheid van risicolocaties (goedkope of leegstaande (agrarische) woningen, schuren en loodsen, bedrijventerreinen en vakantieparken). Als risicobranches worden de vastgoed- en de zorgsector genoemd. Over de Waddeneilanden wordt aangegeven dat deze, wat betreft situationele kenmerken een verhaal op zich zijn. De eilanden zijn niet bereikbaar over de weg, hebben een unieke natuur met veel watersport en recreatie, veel horeca en veel meer bezoekers dan bewoners.³

Daarnaast is de regio sociaal-economisch kwetsbaar, wat een gelegenheid biedt aan criminelen en opportunisten om misbruik van te maken. Daar komt een gebrek aan vertrouwen in de (Haagse) overheid bij en de aanwezigheid van gesloten gemeenschappen.

De Groningse top-3 wat betreft ondermijning is in de stad hetzelfde als in het Ommeland, namelijk: hennepsteelt, drugshandel en misstanden met vastgoed. Daarnaast is sprake van digitale criminaliteit. Dit is één van de misdaadmarkten waarop jongeren en jongvolwassenen actief zijn, mogelijk in combinatie met drugscriminaliteit. Misstanden die raakvlakken hebben met mensenhandel worden benoemd en als overige fenomenen zorgcriminaliteit, milieucriminaliteit, vuurwerk, deeltijdcriminaliteit.

De top-3 met ondermijnende praktijken in Leeuwarden, volgt het landelijke (en stedelijke) patroon, namelijk drugsproductie (met name hennepsteelt), drugshandel en misstanden met vastgoed. De zogenoemde digitale criminaliteit ligt in Noord-Nederland (waaronder Friesland) op een relatief hoog niveau.

De Friese top-4 wat betreft ondermijning is op hoofdlijnen hetzelfde als in Leeuwarden, al krijgt het in het uitgestrekte gebied een ander karakter. Het gaat om: (1) drugshandel (van klein tot groot); (2) drugsproductie (met veel meer schade door de omvangrijke hennepsteelt dan door productie van synthetische drugs); (3) misstanden met vastgoed; en (4) een brede categorie, namelijk bezorgdheid om verdienmodellen 'over de rug' van kwetsbare personen, zoals zorgcliënten. Door de hele provincie heen zijn criminele netwerken of netwerkjes actief. Vaak afgeschermd, maar deels als lokale factor, bijvoorbeeld bij een sportclub of met bedrijven in risicobranches.

Door de hele provincie heen zijn criminele netwerken of netwerkjes actief. Vaak afgeschermd, maar deels als lokale factor, bijvoorbeeld bij een sportclub of met bedrijven in risicobranches.

2. Focus

2.2 Focus: drugs– en online criminaliteit

De regionale aanpak staat in het verlengde van de brede aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit op basis van landelijke en internationale fenomenen. Daarbij is het centrale uitgangspunt de aanpak van de illegale drugsindustrie, de daarmee gepaard gaande ondermijnende effecten op de samenleving en het criminele verdienmodel. In het RIEC-convenant zijn thema's genoemd waarop het RIEC-samenwerkingsverband zich inzet.⁴ Daarmee is het RIEC in de basis breed inzetbaar bij het tegengaan van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Om tot een gestructureerd beeld te kunnen komen, een stevige aanpak neer te kunnen zetten, en daadwerkelijk effect te bereiken, is het echter noodzakelijk om focus aan te brengen en prioriteiten te stellen. Van belang is daarnaast dat de integrale samenwerking van toegevoegde waarde moet zijn op de aanpak via de staande organisaties om de problematiek rondom een specifiek thema aan te vliegen. De resultaten die het RIEC nastreeft via het meerjarenplan, dienen resultaten te zijn die de afzonderlijke partners willen behalen, maar dat niet zelf of alleen kunnen. Daarbij helpt het om beter aan te sluiten op (beleids)prioriteiten van de RIEC-partners en een kanteling te maken van een focus op gelegenheden (havens, buitengebied) en de doelgroep jonge aanwas zoals de afgelopen jaren het geval was naar criminele verschijningsvormen.

De aanpak van gelegenhedsstructuren/gelegenheden maakt evenwel vanzelfsprekend onderdeel uit van de aanpak binnen de focusthema's. Ook blijft ruimte bestaan voor provinciale/lokale prioriteiten, doordat het RIEC-bureau met advies en ondersteuning breed inzetbaar blijft op de convenantthema's en provinciale/lokale prioriteiten kunnen worden opgepakt door een handavingsknelpunt aan te wijzen.

⁴ Mensenhandel/-smokkel, georganiseerde hennepcultuur, fraude en misbruik in de vastgoedsector, witwassen en daaraan gerelateerde vormen van financieel economische criminaliteit, door de Stuurgroep aangewezen verschijningsvormen en handavingsknelpunten.

De komende beleidsperiode ligt de focus op drugs- en online criminaliteit.

Om te komen tot deze focus is allereerst op basis van de position paper van het RIEC Noord-Nederland 2022, de rode draden uit de verschillende rapporten van Tops en Van der Torre en input van RIEC-partners een overzicht gemaakt van thema's die zich lenen voor prioritering. Daarbij kwamen de volgende thema's naar voren: drugscriminaliteit, online criminaliteit, fraude en misbruik in de vastgoed sector, mensenhandel-/smokkel, zorgcriminaliteit en milieucriminaliteit.

Vervolgens is aan de hand van een aantal criteria bepaald welke thema's als focusthema moesten worden aangewezen. Zo is gekeken naar (de aanwezigheid van) informatiebeelden bij partners, het belang van partners bij een aanpak, de mogelijkheden van partners om interventies in te zetten en de toegevoegde waarde van een integrale aanpak op wat partners zelf al doen. Daarnaast is onderzocht in hoeverre er een verband bestaat tussen verschillende criminele verschijningsvormen en bij wie het primaat ligt voor een aanpak.

Focusthema: **Online criminaliteit**

Circa 1/3 deel van de misdrijven bestaat tegenwoordig uit online criminaliteit. Het is ook een relatief groot probleem in de regio Noord-Nederland.⁵ De politie en het OM beschikken over een informatiebeeld⁶ en vrijwel alle partners geven prioriteit aan dit onderwerp. Naast een strafrechtelijk belang, is er een fiscaal belang (online criminaliteit is mogelijk meer lonend dan traditionele criminaliteit) en een bestuurlijk belang (aandacht voor de eigen cyberveiligheid zowel als de weerbaarheid van specifieke doelgroepen). Vanwege de betrokkenheid van verschillende partners, het feit dat de werelden van traditionele vormen van criminaliteit en online criminaliteit zich in de praktijk steeds meer vermengen én de behoefte van partners om op dit thema te verkennen hoe een integrale aanpak vormgegeven zou moeten worden, is online criminaliteit tot focusthema benoemd. De vraag daarbij is op welke wijze de RIEC-aanpak kan helpen het probleem te bestrijden.

⁵ Factsheet online criminaliteit in Noord-Nederland, p 3: 57% van de bankfraude telefoontjes komt uit Noord-Nederland. Daarnaast staan drie Noord-Nederlandse gemeenten in de landelijke top 10 van aantallen verdachten van bankhelpdeskfraude per 10.000 inwoners.

⁶ <https://fts.politie.nl/cybercrimebeeld/geraadpleegd> op 8 augustus 2024

Focusthema: **Drugscriminaliteit**

Drugscriminaliteit is vaak de aanjager van andere vormen van criminaliteit en als dusdanig daarmee verweven.⁷ De aanpak van drugscriminaliteit, de ondermijnende effecten die hiermee gepaard gaan en het criminele verdienmodel, loopt daardoor als een rode draad door de aanpak van de focusonderwerpen uit de afgelopen intensiverings- en versterkings-periode. Vrijwel alle partners hebben mogelijkheden om interventies in te zetten en zien ook het belang voor een integrale aanpak. Om een verdere focus te creëren is het noodzakelijk een integrale ambitie met bijbehorend plan van aanpak op te stellen.

De partners zijn unaniem over de noodzaak tot blijvende aandacht binnen het RIEC-verband voor de doelgroep jeugd/jonge aanwas. Voor wat betreft jonge aanwas en drugscriminaliteit gebeurt dat door borging van wat de afgelopen jaren is ontwikkeld. De doelgroep krijgt daarnaast prioriteit binnen de aanpak van online criminaliteit.

Voor de focusthema's geldt dat deze worden aangepast, wanneer de binnen de focusprogramma's bepaalde doelen zijn behaald en/of indien de ontwikkelingen binnen het werkveld van de RIEC-partners op het terrein van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit bijstelling noodzakelijk maken. De wijze waarop de aanpak binnen de nieuwe focusthema's wordt vormgegeven wordt beschreven in paragraaf 3.3 geïntensiveerde integrale aanpak.

Onderzoeksthema's: **Fraude en misbruik in de vastgoedsector en zorgcriminaliteit**

Het gesprek over de aan te wijzen focusthema's heeft daarnaast geleid tot het aanwijzen van twee onderzoeksthema's die prioriteit krijgen op de onderzoeksagenda: fraude en misbruik in de vastgoedsector en zorgcriminaliteit. Voor beide thema's geldt dat partners nog niet beschikken over een gestructureerd integraal beeld. De thema's zijn bovendien nog onderbelicht, terwijl duidelijk is dat sprake is van een maatschappelijk probleem. Vastgoed is een middel om crimineel vermogen wit te wassen, weg te sluisen of te investeren. Dit draagt bij aan een vestigingsklimaat voor georganiseerde misdaad en corrumpeert verschillende beroepsgroepen.⁸ Ook de zorgsector is aantrekkelijk voor criminelen, omdat er veel geld te verdienen valt. Dit maakt dat er behoefte bestaat aan een verkenning op deze onderwerpen, zodat bepaald kan worden wat noodzakelijk is. Op basis van deze verkenning, de informatiebeelden die daaruit ontstaan en een weging van de hierboven genoemde criteria, kunnen de thema's gedurende de beleidsperiode alsnog worden aangewezen als focusthema.

⁷ Vgl. P. Tops & E. Van der Torre, *Ondermijning. Over de praktische betekenis van een analytisch begrip*, Den Haag: Boom 2024, p. 18.

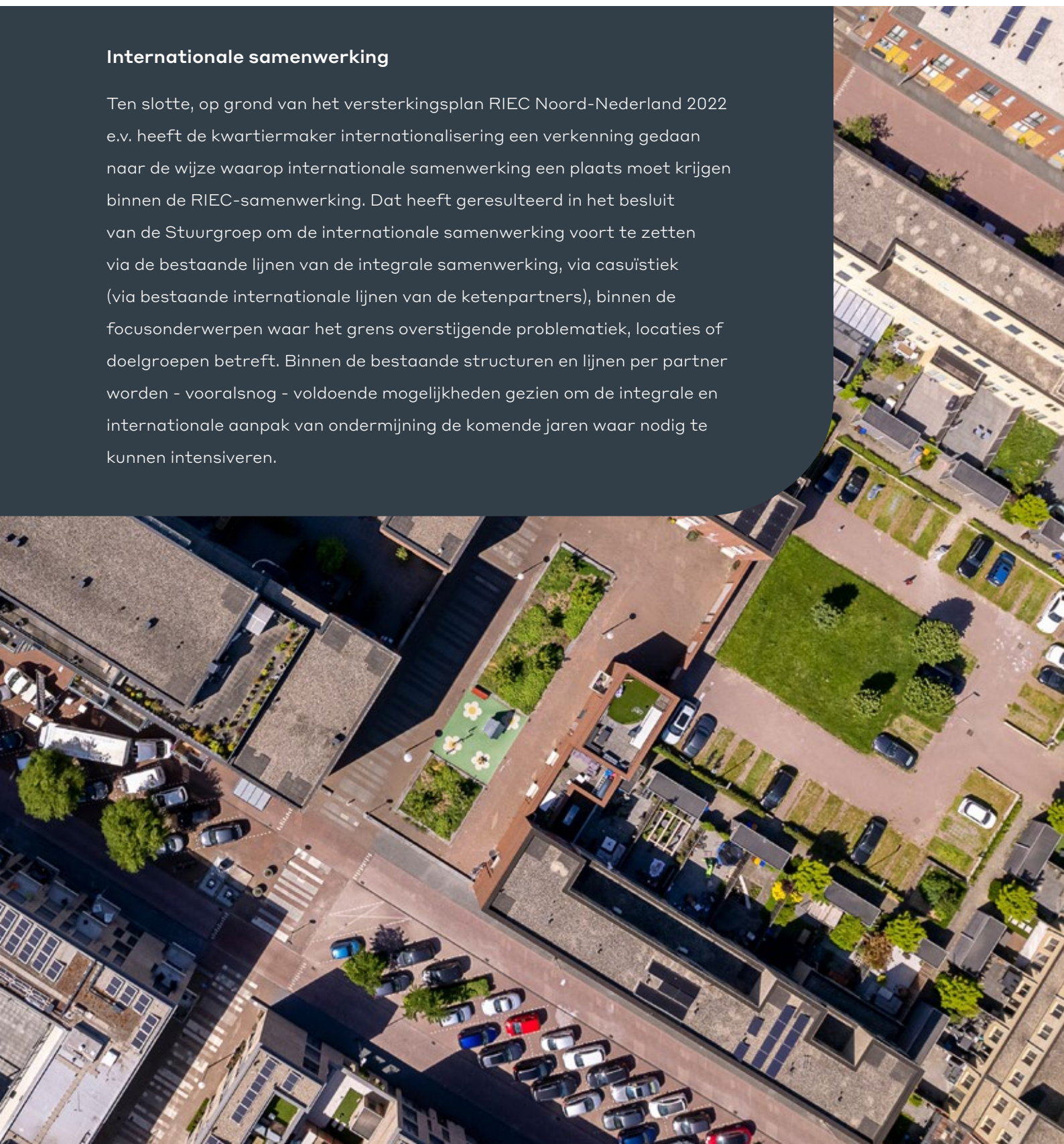
⁸ Landelijk Strategisch beeld Vastgoed p. 5.

Mensenhandel-/smokkel en milieucriminaliteit

De thema's mensenhandel-/smokkel en milieucriminaliteit zijn niet aangewezen als focusthema omdat de regie van de aanpak op deze thema's ligt bij andere partijen, resp. (de ketenregisseur binnen) de Zorg- en Veiligheidshuizen en de omgevingsdiensten. Een aanjagende rol vanuit het RIEC, als onderdeel van de aanpak op een focusthema, is in dat geval niet voor de hand liggend. De thema's maken echter wel onderdeel uit van de algemene ondersteuning die door het RIEC-bureau geboden wordt. Om die rol goed te kunnen vervullen, is het van belang de aansluiting op wat binnen de regio en landelijk op deze thema's gebeurt, goed te organiseren.

Internationale samenwerking

Ten slotte, op grond van het versterkingsplan RIEC Noord-Nederland 2022 e.v. heeft de kwartiermaker internationalisering een verkenning gedaan naar de wijze waarop internationale samenwerking een plaats moet krijgen binnen de RIEC-samenwerking. Dat heeft geresulteerd in het besluit van de Stuurgroep om de internationale samenwerking voort te zetten via de bestaande lijnen van de integrale samenwerking, via casuïstiek (via bestaande internationale lijnen van de ketenpartners), binnen de focusonderwerpen waar het grens overstijgende problematiek, locaties of doelgroepen betreft. Binnen de bestaande structuren en lijnen per partner worden - vooralsnog - voldoende mogelijkheden gezien om de integrale en internationale aanpak van ondermijning de komende jaren waar nodig te kunnen intensiveren.

3. De regionale (integrale) aanpak

3.1 Uitgangspunten van de samenwerking

Na het beschrijven van het beeld van de situatie in Noord-Nederland en de focus die hierin door de samenwerkende partners wordt voorgesteld, volgt nu een beschrijving van de samenwerking en regionale integrale aanpak. Zoals die in de afgelopen jaren is opgebouwd aangevuld met de consequenties van en nadere invulling van de hierboven beschreven nieuwe focusonderwerpen.

Uitgangspunt bij de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit binnen het RIEC Noord-Nederland is dat het RIEC een toegevoegde waarde is op staande organisaties. De aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit richt zich op:

Versterken Informatiepositie

Het maken van gedegen analyse van wat er gebeurt in Noord- Nederland en wie welke rol kan vervullen in het wegnemen van gelegenheden en lokale problematiek.

Vergroten bewustwording en weerbaarheid

Het bewust maken van bestuur, bedrijven en burgers van kwetsbaarheden en van mogelijkheden deze weg te nemen. Hieronder valt ook het versterken van de samenwerking tussen partners en private partijen op het gebied van de aanpak van ondermijning.

Advies en ondersteuning

Het beschikbaar stellen van kennis en capaciteit aan die partners (gemeenten en provincies) die dat nodig hebben.

Aan de basis van de aanpak ligt het proces 'van signaal tot interventie' (integrale casuïstiek en handhavingsknelpunten). Casuïstiek kan aanwijzingen geven voor het bestaan van gelegenhedsstructuren of fenomenen. Door het uitvoeren van (wetenschappelijke) analyses worden deze gelegenhedsstructuren of fenomenen verder uitgediept. Hiermee ontstaat (een verbeterd) zicht op basis waarvan interventies kunnen worden bepaald, maar dat ook weer kan leiden tot nieuwe casuïstiek. Door handhavingsknelpunten aan te wijzen kunnen lokale ondermijnende situaties integraal worden aangepakt. Ook wordt daarbij kennis opgedaan over gelegenhedsstructuren en fenomenen die benut kan worden bij de aanpak. Dit proces kan worden benut voor de integrale aanpak van alle convenantthema's, regionale verschijningsvormen en handhavingsknelpunten.

Als plus op de basis en om de aanpak een extra impuls te geven, wordt daarnaast geïnvesteerd in het versterken van de regionale uitvoeringskracht van partners ten behoeve van de RIEC-samenwerking en een geïntensiverde aanpak op aangewezen focusthema's.⁹ Hierdoor wordt de regionale aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit duurzaam versterkt en de gezamenlijke slagkracht van partners vergroot.

Randvoorwaarde voor het slagen van de integrale samenwerking is commitment van partners. Dit vertaalt zich onder andere in het beschikbaar stellen van medewerkers met mandaat, die een sleutelfunctie kunnen vervullen en de eigen organisatie goed kennen, maar ook een beeld hebben van de prioriteiten, cultuur en belangen van andere partners.¹⁰

In dit meerjarenplan is de ambitie en richting bepaald voor de geïntensiverde aanpak op aangewezen focusthema's. Binnen deze aanpak vormt het Regieteam het scharnierpunt naar operationalisering van die richting door het vaststellen van de beoogde doelen en resultaten en te fungeren als opdrachtgever. De uitvoering wordt opgepakt binnen IPT's en als het gaat om casuïstiek, binnen de Districtelijke Integrale Ondermijningsoverleggen (DIO's). Handhavingssknelpunten die binnen de focusthema's vallen, worden in mandaat namens de Stuurgroep door het Regieteam vastgesteld. De Stuurgroep wordt twee keer per jaar geïnformeerd over de voortgang van de aanpak op de focusthema's. Het hiervoor beschreven mechanisme, waar partners zich aan committeren, moet ervoor zorgen dat daadwerkelijk versnelling gerealiseerd wordt op de focusthema's.

Het RIEC-bureau ondersteunt de RIEC-partners in brede zin om de beoogde toegevoegde waarde te realiseren en de aanpak vorm te geven en uit te voeren. Daarbij kunnen verschillende rollen worden onderscheiden:

- Het RIEC als regisseur/aanjager/trekker voor onderwerpen die 3Noord prioriteit (de focusthema's) hebben en die in dat verband integraal door de partners worden opgepakt;
- Het RIEC als adviseur/expert ter ondersteuning van (coalities van) partners als het gaat om de convenantthema's, (aangewezen) handhavingssknelpunten, toepassing van de Wet Bibob en bewustwording en weerbaarheid;
- Het RIEC als schakelpunt binnen het RIEC-LIEC bestel, richting het ministerie van Justitie en Veiligheid en andere samenwerkingsverbanden of partijen, onder andere het Platform Veilig Ondernemen (PVO), Zorg- en Veiligheidshuizen.

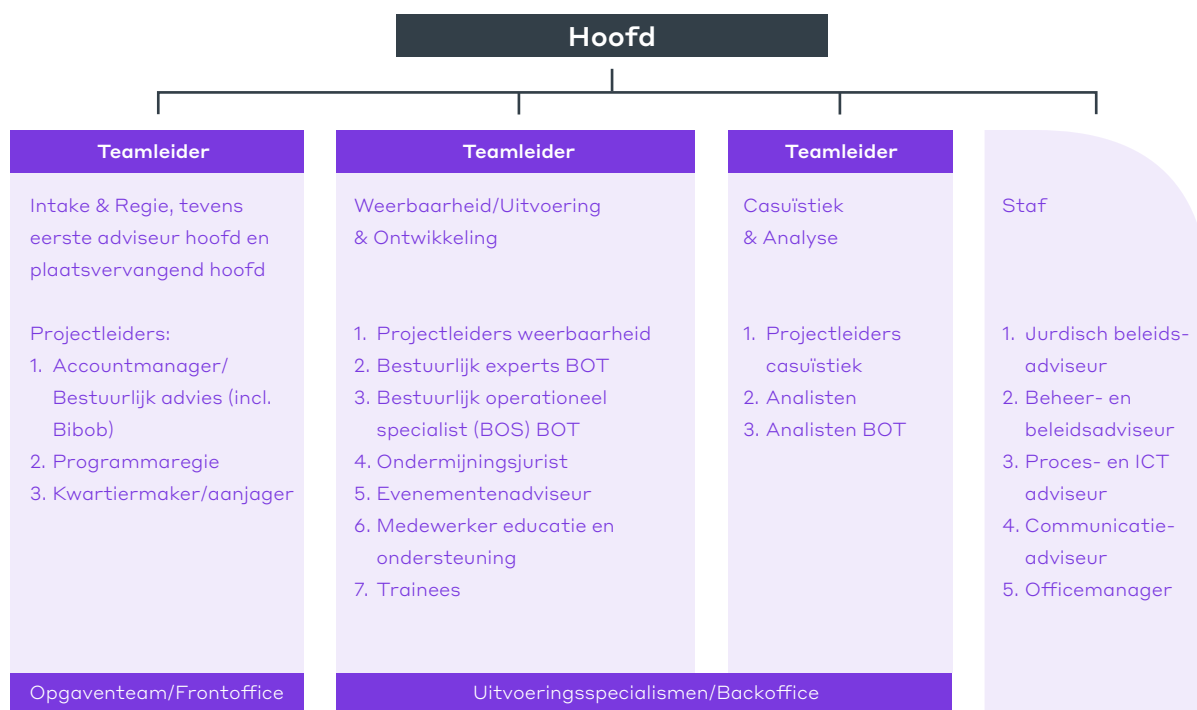
⁹ Versterkingsplan RIEC NN 2022 e.v.

¹⁰ Inrichtingsplan RIEC Noord-Nederland, p. 19

Inrichting RIEC-bureau

Het RIEC-bureau bestaat uit vier teams (intake & regie, weerbaarheid & ontwikkeling, casuïstiek & analyse, staf) en wordt aangestuurd door een managementteam (MT) bestaand uit het hoofd RIEC en drie teamleiders. Zie figuur 1.

De inrichting van het RIEC-bureau sluit aan bij de rol die het bureau heeft in de samenwerkingsketen en is passend bij de dynamiek van de partners en het onderwerp ondermijning. Dat leidt tot enkele uitgangspunten: processturing op doelen en resultaten, een wendbaar het team passend bij de dynamische omgeving, een werkbaar span of control en attention van de MT-leden en een optimale verbinding tussen de diverse teamrollen en de inhoud waarmee we werken (van intake & regie op vraagstukken van partners, naar uitvoering - weerbaarheid, advies en ondersteuning en analyse - van die vraagstukken.

Figuur 1: Inrichting RIEC-bureau

3. De regionale (integrale) aanpak

3.2 Versterking regionale uitvoeringskracht

In 2022 zijn extra middelen beschikbaar gekomen voor de versterking van de uitvoeringscapaciteit van partners, deze worden ingezet zoals beschreven in het versterkingsplan RIEC Noord-Nederland 2022 e.v. Partners (OM, politie en Belastingdienst) ontvangen middelen waarmee zij capaciteit vrij kunnen maken ten behoeve van de integrale samenwerking, waardoor de regionale slagkracht wordt vergroot. Met deze middelen zijn onder andere medewerkers aangesteld die een verbindende schakel zijn in de samenwerking en in de eigen organisatie als het om ondermijning gaat. Bij de havengemeenten zijn projectleiders aangesteld die de integrale aanpak in de havens ondersteunen.¹¹

Het Bestuurlijk Ondersteuningsteam (BOT) wordt ingezet om gemeenten en provincies te ondersteunen bij het op orde brengen van de basis: aanjagen, ondersteunen en adviseren bij de uitvoering van provinciale normen voor de bestuurlijke aanpak van ondermijning en het op orde krijgen van het basisniveau. Ondersteuning in de uitvoering: het vergroten van de slagkracht door expertise en capaciteit te bieden bij de uitvoering van interventieadviezen. Het BOT werkt complementair aan de provinciale normen en ambities voor de aanpak van ondermijning. En staat in nauwe verbinding met de betrokken ambtelijke werkgroepen. Het BOT valt onder het Regieteam met het hoofd RIEC als gemandateerd opdrachtgever

Ten slotte is er een *Ondermijningsacademie* opgezet. Jaarlijks worden 3-4 pas afgestudeerden en/of stagiairs geselecteerd om een traineeship te volgen bij gemeenten in Noord-Nederland. Vanuit het RIEC-bureau krijgen de trainees intensieve en gerichte begeleiding, zodat zij versneld in het netwerk van de integrale samenwerking en het werkveld van ondermijning kunnen instromen. De Ondermijningsacademie is in 2023 van start gegaan en kan rekenen op veel belangstelling van gemeenten. Ook potentiële trainees weten het RIEC te vinden. Inmiddels zijn alle drie trainees van de eerste lichting in dienst genomen door een RIEC-partner.

¹¹ Op grond van het versterkingsplan 2022 e.v. loopt de financiering door het RIEC in ieder geval door t/m 2027.

3. De regionale (integrale) aanpak

3.3 Geïntensiveeerde integrale aanpak: drugs- en online criminaliteit

Kanteling en borging focusthema's jonge aanwas, havens en buitengebied

De afgelopen jaren lag de focus op havens en buitengebied. Nu wordt een transitie gemaakt van programma's waarop wordt aangejaagd en ontwikkeld naar thema's waarvan de aanpak is geborgd in de reguliere werkzaamheden van RIEC-partners en/of het RIEC-bureau. De borging wordt uitgewerkt in de IPT's en afgerond in 2024. Benadrukt wordt dat de havens en het buitengebied nog steeds als gelegenheden voor georganiseerde ondermijnende criminaliteit onder de aandacht blijven van het RIEC.

Omdat jeugd/jonge aanwas een prioritaire doelgroep is binnen het thema online criminaliteit, is sprake van een kanteling in de focus en aanpak. Voorheen werd de aanpak van jonge aanwas aangevlogen vanuit het thema drugscriminaliteit. Wat in dat kader ontwikkeld is, kan inmiddels worden geborgd. Het IPT jonge aanwas werkt uit hoe de kanteling verder vorm kan krijgen, zodat de aanpak vanaf 2025 een plaats heeft binnen het nieuwe focusthema.

Online- en drugscriminaliteit

De aanpak op de focusthema's online- en drugscriminaliteit vindt plaats binnen de drie strategische pijlers: het versterken van de informatiepositie, vergroten van de bewustwording en weerbaarheid en het bieden van advies en ondersteuning aan partners. Bij welke pijler(s) het zwaartepunt komt te liggen en welke specifieke doelstellingen en beoogde resultaten daaraan worden verbonden, wordt in de tweede helft van 2024 uitgewerkt door de op te zetten IPT's.

Bij die uitwerking wordt gekeken naar goede voorbeelden van binnen het RIEC-LIEC bestel ontwikkelde aanpakken en producten en naar het resultaat van activiteiten en producten die in het Noord-Nederlandse RIEC-verband zijn uitgevoerd en opgeleverd. Te denken valt aan het gebruik van crime scripting als analytische methodiek uit de criminologie die zich richt op het bestuderen van crimineel gedrag.

Gebleken is dat integrale crime scripting op drie manieren een bijdrage levert binnen het RIEC-samenwerkingsverband: (1) Het brengt verdiepende kennis over criminelen en hun werkwijzen, (2) maakt het eenvoudiger om eenduidig naar problematiek te (leren) kijken en (3) leidt tot meer en specifiekere interventiemogelijkheden.¹²

‘Opsporing als Vliegwiël’

Een ander voorbeeld is het project *‘Opsporing als Vliegwiël’* dat is uitgevoerd door het RIEC Limburg. In dit project heeft RIEC Limburg in nauwe samenwerking met de Dienst Regionale Recherche ervaring opgedaan met een barrière-aanpak waarbij het opsporingsonderzoek als vliegwiël dient. Door het opsporingsonderzoek direct te koppelen aan een integrale barrière-aanpak ontstaat een effectieve en duurzame aanpak van ondermijning.¹³

Het benutten van bestaande kennis en ervaring en inzichten die zijn opgedaan bij de ontwikkeling en uitvoering van de aanpak van ondermijning in eerdere jaren, draagt bij aan de kansrijkheid en effectiviteit van die aanpak. Uiteraard zullen daar waar nodig ook nieuwe producten en aanpakken worden ontwikkeld. Een evaluatie zal standaard onderdeel zijn van het bijbehorende projectplan.

Aan het IPT drugscriminaliteit nemen in ieder geval de volgende partners deel: politie (Dienst Regionale Recherche (DRR)/Dienst Regionale Informatie Organisatie (DRIO)), OM, Belastingdienst, gemeenten Leeuwarden/Groningen/Assen, provincie. In de regio zijn verschillende initiatieven op het gebied van drugscriminaliteit waar rekening mee wordt gehouden en mee wordt afgestemd, zoals Preventie met Gezag (gemeenten Leeuwarden en Groningen).

¹² <https://ccv-secondant.nl/platform/article/crime-scripting-verbetert-aanpak-van-ondermijnende-criminaliteit>. Het RIEC NN heeft meegewerkt aan het artikel waarnaar wordt verwezen. De methodiek is o.a. toegepast bij het onderzoek naar Synthetische drugs productie in Noord-Nederland dat in 2022 is uitgevoerd.

¹³ <https://magazines.riec.nl/codegeel/2023/18/opsporing-als-vliegwiel>

Bij het bepalen van de aanpak op het (brede) thema drugscriminaliteit, zal gebruik worden gemaakt van de verschillende relevante crime scripts. Welke rode draden zijn er waarlangs een samenhangende integrale aanpak kan worden vormgegeven? Wat levert dit voor specifieke aandachtspunten op. Gaat het bijvoorbeeld om vervoer, handel of productie? Welke RIEC-partner(s) kunnen interveniëren en daarmee het criminele proces verstoren?

Het huidige IPT 'Jonge aanwas en online criminaliteit' bestaat uit vertegenwoordigers vanuit grotere en kleinere gemeenten, provincie, OM en politie met vooral een specialisme op jeugd. De samenstelling zal de komende maanden aangepast moeten worden naar een IPT met specialisten op het thema online criminaliteit. Gedacht kan worden aan in ieder geval de volgende partners: politie (DRR, DRIO), OM (kwartiermaker cybercrime en digitale opsporing), Belastingdienst/Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD) (Financial Advanced Cyber Team), gemeenten (voorzitter werkgroep Regionaal Bestuurlijk Politie overleg (RBPO) Cyberveiligheid en drie andere gemeenten), provincie.

In de regio zijn verschillende initiatieven op het gebied van online criminaliteit waar rekening mee wordt gehouden en mee wordt afgestemd, zoals Preventie met Gezag als het gaat om de aanpak op jeugd/jonge aanwas, de aanpak Cyberveiligheid via de sporen van de Cyberwegenkaart onder de vlag van het RBPO, de aanpak van het PVO als het gaat om cyberweerbaarheid van het midden- en kleinbedrijf (mkb) en overige publiek/private cyberinitiatieven. Onder andere via subsidie vanuit het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV).

'Aanpak op jeugd als vliegwiél'

Omdat de aanpak op jeugd wordt gezien als vliegwiél voor de aanpak binnen het thema online criminaliteit en het huidige IPT reeds eerste plannen heeft geformuleerd gericht op jeugd en online criminaliteit, kunnen deze hier al meer concreet worden benoemd en de komende periode verder worden uitgebreid en verbreed om de volle focus op online criminaliteit te realiseren, die breder is dan de doelgroep jeugd.

De toegevoegde waarde van de integrale samenwerking is vanuit dat perspectief vooral gelegen in het bewust maken van verschillende geledingen in het netwerk dat sprake is van een transformatie. Jongeren zijn niet langer vindbaar op straat, maar bevinden zich online. En daar moeten de partners zich op equiperen. Dat begint met het bewust maken van bestuurders, management en professionals dat dit het geval is en dat zij zich op een andere manier moeten organiseren en andere expertise moeten genereren.

De aanpak richt zich primair op afglijdende jongeren en vergt een brede betrokkenheid. Naast traditionele betrokkenheid van jongerenwerk moet binnen de gemeente ook zeker het sociaal domein worden betrokken inclusief bijvoorbeeld leerplicht (gemeente brede aanpak). In de te ontwikkelen producten zullen naast overheidspartners ook scholen en ouders moeten worden bereikt en betrokken. Goede voorbeelden zijn reeds te vinden in Rotterdam, Arnhem en Amsterdam. Die worden verkend en benut. Daarnaast wordt het landelijk kwaliteitskader effectieve jeugdinterventies betrokken.

Bewustwording en weerbaarheid

- Bewustwordingscampagne voor bestuurders

Doel: Draagvlak en urgentie creëren dat een kanteling naar online nodig is.

- Voorlichtingsproduct maken voor professionals (onder meer gemeenten en politie):

Doel: Kennis van online moet geen specialistische kennis meer zijn, maar generiek worden. Gedrag jongeren definiëren: 'Wat zien we, wat signaleren we en wat kunnen we daarmee?'

- Voorlichting ontwikkelen voor docenten (primair onderwijs) en ouders

Doel: inzicht geven in de wereld waarin kinderen zich online bevinden en 'Hoe signaleer je pro-crimineel gedrag?'

Versterken informatiepositie

- Een tool ontwikkelen waarmee gemeenten zelf hun eigen informatiepositie op orde kunnen krijgen op basis van eigen informatie maar ook die van partners.

- Gemeenten ondersteunen bij het opmaken van hun informatiepositie.

Figuur 2: Aanpak jeugd- en online criminaliteit

3. De regionale (integrale) aanpak

3.4 Bestuurlijke en geïntegreerde aanpak

Informatiepositie

Op verschillende manieren wordt gewerkt aan het versterken van zowel de regionale informatiepositie als de informatiepositie van de RIEC-partners, met als doel om zicht te krijgen op wat er gebeurt in Noord-Nederland en wie welke rol kan vervullen in het wegnemen van gelegenheden die kwetsbaar zijn voor ondermijning en lokale ondermijningsproblematiek.

Dat gebeurt allereerst langs de lijn van een **onderzoeksagenda**. De (fenomeen)onderzoeken die in dit kader worden uitgevoerd houden met name verband met de verschijningsvormen van criminaliteit die als focusthema zijn aangewezen en met de aangewezen prioritaire onderzoeksthema's: fraude en misbruik van vastgoed en zorgcriminaliteit. Daarnaast blijft er ruimte voor onderzoek als signalen van partners, trends en ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

Fraude met en misbruik van vastgoed • Alternatieve vormen van vastgoedfinanciering; • Hypotheekfraude; • Crimineel pandgebruik; • Misbruik van vastgoed in relatie tot arbeidsmigranten.	Opstellen plan van aanpak
Zorgcriminaliteit; Zorgen in Noord-Nederland	Uitvoering
Cybercriminele jeugdnetwerken	Uitvoering
Jonge aanwas	Uitvoering
Rioolwateronderzoek drugsproductie	Uitvoering
Criminele inmenging in amateurvoetbal	Uitvoering

Figuur 3: Onderzoeksagenda

Verder worden partners, met name gemeenten en provincies, geadviseerd over de wijze waarop zij een goede eigen informatiepositie op kunnen bouwen. Dit geldt immers als vertrekpunt voor de totstandkoming van een integrale informatiepositie. In dat kader worden gemeenten en provincies ondersteund bij het opzetten van Lokale Informatieoverleggen (LIO's).

Het komen tot een integrale informatiepositie is ten slotte de basis voor integrale casuïstiek en handavingsknelpunten. Ook in die integrale processen worden informatie-/analyseproducten opgeleverd.

Bewustwording en weerbaarheid

Het vergroten van de bewustwording en bestuurlijke weerbaarheid bij en van partners, is een van de basistaken van het RIEC-bureau. In de praktijk betekent dit onder andere dat kennissessies worden georganiseerd en gefaciliteerd, kennisproducten (factsheets) worden ontwikkeld en algemene en themaspecifieke bewustwordingsproducten worden ontwikkeld en ingezet.¹⁴

In 2024 is gestart met het project 'bewustwording gemeenten' dat de komende jaren wordt doorontwikkeld. De vijf pijlers¹⁵ van de weerbaarheidsscan zijn onder meer als richtlijn gehanteerd voor de invulling van het project. Een van de adviezen uit de overkoepelende analyse van de weerbaarheidsscans die in 2022¹⁶ is gedaan, is om binnen gemeenten en provincies continu aandacht te besteden aan ondermijning en weerbaarheid. Het project beoogt om op doelgerichte en samenhangende wijze, de verschillende gemeentelijke afdelingen te betrekken bij het voorkomen, signaleren en stoppen van ondermijning. Op basis van een jaarplanning worden afdelingsspecifieke bewustwordingssessies en themabijeenkomsten georganiseerd. De gemeente kan daarnaast gebruikmaken van door het RIEC ontwikkelde communicatie- en follow-up middelen. Voor de invulling van het programma wordt aangesloten bij de ambities die gemeenten en provincies voor zichzelf hebben bepaald in de Friese norm, de Drentse Aanpak Ondermijning en de Groninger Ondermijningsaanpak.

Naast bewustwording en weerbaarheid bij en van partners richt het RIEC-bureau zich ook op bewustwording en weerbaarheid bij bedrijven en burgers, zodat ook zij minder vatbaar zijn voor misbruik door criminelen. Als het gaat om bedrijven wordt de samenwerking gezocht met het PVO Noord-Nederland, aangezien deze fungeert als platform voor ondernemers en regionale overheden als het gaat om het voorkomen van criminaliteit en het creëren van een veilig ondernemersklimaat.

¹⁴ Te denken valt aan de VR-Experience seksuele uitbuiting, de VR-Experience arbeidsuitbuiting, de Escapetonnen, Ondermijningscontainer etc.

¹⁵ Bewustwording en organisatie, Informatiepositie en huishouding, Beleid en handhaving, Integere en veilige werkomgeving, Communicatie.

¹⁶ RIEC Noord – Nederland, Noordelijke Weerbaarheid, een overkoepelende rapportage van 29 weerbaarheidsscans in Noord-Nederland, juni 2022

Advies en ondersteuning

Het RIEC-bureau is met advies en ondersteuning breed inzetbaar op de convenantthema's en provinciale/lokale prioriteiten die onder meer worden opgepakt door het aanwijzen van handavingsknelpunten of regionale verschijningsvormen. Het begeleiden van partners bij het proces van signaal tot interventies behoort, evenals het bieden van advies en ondersteuning bij de toepassing van de Wet Bibob, tot de kerntaken van het RIEC.

Met dit meerjarenplan zetten de RIEC-partners in op het beter benutten van de integrale werkprocessen (integrale casus aanpak en handavingsknelpunten). Met dat doel spannen zij zich allen in om signalen aan te dragen die integraal kunnen worden opgepakt.

Voor wat betreft ondersteuning en advies bij de toepassing van de Wet Bibob geldt eveneens dat RIEC-partners (met name gemeenten en provincies) de mogelijkheden van de wet nog beter willen benutten.¹⁷ Het RIEC-bureau ondersteunt deze ambitie door het helpen bij het op orde brengen van de basis, advies en ondersteuning te bieden bij concrete casuïstiek, maar ook door ondersteuning te bieden bij de verkenning hoe gemeenten en provincies bij de uitvoering van de Wet Bibob samen zouden kunnen werken.

Ten slotte zijn aan elk convenantthema of handavingsknelpunt binnen het RIEC-bureau themahouders gekoppeld. Zij vervullen de rol van kennismakelaar en thematisch expert. Themahouders nemen actief deel in kennisnetwerken en zijn aanspreekpunt voor themagerichte vragen uit het netwerk of in integrale casuïstiek. Zij ontwikkelen, onderhouden en delen kennis en expertise met partners en in het landelijke netwerk.

¹⁷ Zoals volgt uit de Drentse Aanpak Ondernijning de Friese norm en de Groninger aanpak langs vier sporen.

3. De regionale (integrale) aanpak

3.5 Monitoring, verantwoording en een lerende aanpak

Monitoring en verantwoording

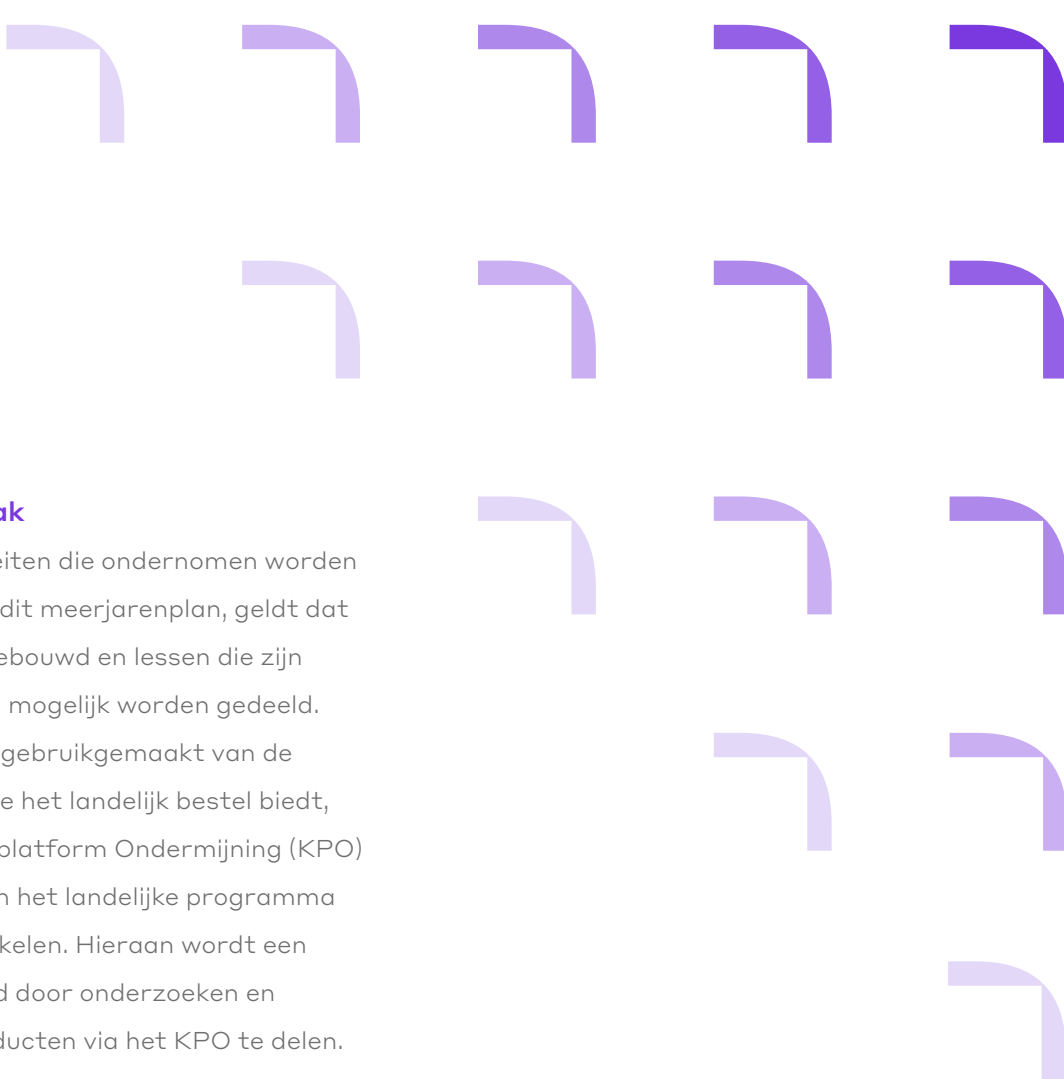
Het monitoren van en verantwoorden over de ondermijningsaanpak is van essentieel belang om te kunnen bepalen of deze effectief en efficiënt is, om tijdig in te kunnen spelen op trends, om ontwikkelingen zichtbaar te maken. Zowel voor de maatschappij als voor partners. Dit draagt bovendien bij aan het draagvlak voor het RIEC-samenwerkingsverband.

Om te kunnen monitoren of de gestelde doelen worden bereikt, wordt gebruikgemaakt van het interne dashboard dat in 2024 ontwikkeld en in gebruik genomen is. Cijfers staan echter niet op zich. De methodiek van 'Rijker Verantwoorden' wordt benut om het verhaal achter de cijfers te vertellen.

Ook zal de effectiviteit van ingezette bewustwordingsproducten en campagnes worden onderzocht en werkwijzen met regelmaat worden geëvalueerd.

Als het gaat om integrale casuïstiek legt de Wgs een specifieke verplichting op aan de RIEC-partners om aan het samenwerkingsverband terug te koppelen wat de effectiviteit en bruikbaarheid was van het resultaat van de gegevensverwerking (lees: een ontvangen interventieadvies). Evaluatie maakt standaard onderdeel uit van de geactualiseerde werkwijzen integrale casusaanpak en handavingsknelpunten. De resultaten komen waar mogelijk terug in de jaarlijkse verantwoording.¹⁸

¹⁸ Tenzij daardoor de verwezenlijking van de doeleinden van het samenwerkingsverband onmogelijk wordt of ernstig in het gedrang wordt gebracht.

Lerende aanpak

Voor alle activiteiten die ondernomen worden in het kader van dit meerjarenplan, geldt dat kennis die is opgebouwd en lessen die zijn geleerd zo breed mogelijk worden gedeeld. Daarvoor wordt gebruikgemaakt van de mogelijkheden die het landelijk bestel biedt, zoals het Kennisplatform Ondernijning (KPO) als onderdeel van het landelijke programma Leren en Ontwikkelen. Hieraan wordt een bijdrage geleverd door onderzoeken en ontwikkelde producten via het KPO te delen. Het platform wordt daarnaast actief onder de aandacht gebracht van partners.

Binnen het netwerk in de regio Noord-Nederland worden ervaringen, 'best practices', resultaten uit fenomeenonderzoeken, waargenomen trends en ontwikkelingen et cetera gedeeld tijdens netwerkbijeenkomsten, (digitale) webinars en kennissessies. Op deze manier wordt vanuit de regio bijgedragen aan 'het blijven leren en ontwikkelen' - oftewel een 'learning community' - in de aanpak van ondernijning.

4. Randvoorwaarden

De gemeente Leeuwarden is sinds 2020 de beheerorganisatie van het RIEC Noord-Nederland. Dit betekent dat de bedrijfsvoering van het RIEC-bureau, aangelegenheden op het gebied van personeel, ICT en financiën, is ondergebracht bij de gemeente Leeuwarden. De gemeente voert deze taken uit ten behoeve van het samenwerkingsverband RIEC Noord-Nederland. In dit hoofdstuk worden een aantal randvoorwaardelijke onderwerpen beschreven die door het RIEC-bureau worden uitgevoerd.

4. Randvoorwaarden

4.1 Rechtmatige en doelmatige gegevensverwerking

Naar verwachting treedt de Wgs op 1 januari 2025 in werking. De beleidsperiode start daarmee met een duidelijke wettelijke basis voor gegevensverwerking binnen het RIEC-samenwerkingsverband. Hoewel de activiteiten rondom de implementatie in het najaar van 2024 plaatsvinden, heeft de komst van de Wgs ook gevolgen voor processen, werkwijzen en mogelijkheden van RIEC-partners om gegevens uit te wisselen. Die gevolgen zullen merkbaar worden na inwerking treden van de wet om extra inzet vragen van het RIEC-bureau.

Het RIEC-bureau is nauw betrokken bij de implementatie van de Wgs, via het landelijk overleg van privacy juristen en levert via die weg ook input aan uitvoeringsvragen die op de RIEC's afkomen. Kennis wordt vervolgens gedeeld met de regionale privacy juristen van de RIEC-partners, hetzij via de verschillende regionale overleggen, hetzij één op één.

Belangrijke veranderingen zijn onder andere de komst van een vast contactpunt waarbij betrokkenen hun rechten op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) uit kunnen oefenen en van de komst van coördinerend functionaris gegevensbescherming die het gezamenlijke toezicht op gegevensverwerking door het RIEC coördineert.

In de Wgs wordt bepaald dat periodieke privacy audits worden verricht. Eind 2024 vindt een reeds geplande audit plaats gericht op gegevensverwerking en informatiebeveiliging binnen/door het RIEC. Deze audit geldt als 0-meting. In 2025 zal uitvoering gegeven worden aan de aanbevelingen die volgen uit de audit.

4. Randvoorwaarden

4.2 Informatievoorziening en -beveiliging

De verwachting is dat de eerste RIEC's in het eerste kwartaal van 2025 kunnen starten met de implementatie van de nieuwe informatievoorziening. Deze implementatie loopt samen met de – verwachte – implementatie van de in 2024 geactualiseerde werkwijzen integrale casus aanpak en handavingsknelpunten.

In RIEC-LIEC verband is gewerkt aan de actualisatie van het RIEC-LIEC beveiligingsbeleid. Naar aanleiding van het nieuwe beleid zullen mogelijk acties moeten worden ondernomen om dit te implementeren. Ook hiervan is de verwachting dat de implementatie samen kan lopen met de hiervoor genoemde trajecten. Met de komst van het nieuwe zaaksysteem zullen veel zaken die benoemd zijn al geïmplementeerd zijn. Daar waar het zaaksysteem de beveiligingsrisico's niet afdekt zal dit in de organisatie moeten worden afgedekt. Denk hierbij aan de fysieke beveiliging en bewustwording van personeel. Dit zijn doorlopende activiteiten waar de beheerorganisatie, gemeente Leeuwarden ook mee te maken heeft en een rol in speelt. Deze wordt hier dan ook bij betrokken.

4. Randvoorwaarden

4.3 Communicatie

Bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit speelt communicatie in toenemende mate een rol. Bijvoorbeeld om bewustwording te creëren, kennis over te dragen of aandacht te vragen voor een bepaald onderwerp. Communicatie draagt daarmee op structurele wijze bij aan het bereiken van de doelstellingen van het RIEC-convenant en de inhoudelijke doelstellingen.

Rode draden in de communicatiestrategie zijn:

- a. Zichtbaarheid van resultaten van de integrale aanpak
- b. Zichtbaarheid van de gezamenlijkheid als integrale partners

Communicatie kan ingezet worden als interventiestrategie, bijvoorbeeld door te communiceren over integrale acties of richting specifieke doelgroepen. Waar mogelijk wordt proactief gecommuniceerd door bijvoorbeeld persberichten of publicatie van stukken of activiteiten, waar nodig reactief op persvragen op dossiers waar de RIEC-partners zelf niet actief naar buiten (zijn) (ge)treden. Procesmatige woordvoering kan plaatsvinden door het RIEC-bureau, inhoudelijk woordvoering loopt altijd via/door de betrokken partners.

An aerial photograph showing a dark asphalt road winding through a lush green landscape. The road is flanked by numerous trees with dense foliage, some of which are highlighted with a yellowish-green glow. A few vehicles are visible on the road, including a white car and a dark van. The overall scene is captured from a high angle, looking down at the road and the surrounding vegetation.

5. Financiën

De begroting van het RIEC is opgenomen in het door het ministerie van Justitie en Veiligheid aangewezen format dat onderdeel uitmaakt van dit meerjarenplan. In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven bij de meerjarenbegroting.

Inkomsten

Het RIEC-bureau en de activiteiten die plaatsvinden in het kader van dit meerjarenplan, worden grotendeels gefinancierd uit middelen afkomstig van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het gaat om een totaalbedrag van € 23.064.000¹⁹ over een periode van vier jaar.

Daarnaast is sprake van financiering door RIEC-partners (cofinanciering). De Stuurgroep RIEC Noord-Nederland heeft bepaald dat de cofinanciering door de partners van het RIEC Noord-Nederland bestaat uit een bijdrage in middelen die geleverd wordt door gemeenten en provincies (totaal circa € 220.000) en een jaarlijkse bijdrage in de vorm van structurele personele inzet in de integrale structuren: de DIO's, IPT's en het Regieteam. Aanvullend op deze inzet, dragen partners bij aan specifieke projecten en integrale fenomeenonderzoeken. De totale omvang van deze bijdrage is jaarlijks minimaal € 500.000 in capaciteit. Daarnaast stelt de politie de trainingslocatie in Drachten ter beschikking voor het organiseren van trainingen voor toezichthouders en handhavers in het kader van het BOT.

¹⁹ Dit bedrag is inclusief de LPO tot en met 2023. Het bedrag kan omhoog worden bijgesteld wanneer LPO voor de jaren 2024 en verder wordt toegekend. Het bedrag is inclusief BTW.

Incidenteel frictiebudget

Naast de structurele middelen zijn incidentele middelen ter beschikking gesteld voor de financiering van de Ondernijingsacademie, het treffen van fysieke maatregelen in de haven van Harlingen en de ondersteuning van gemeenten en provincies via het BOT. In totaal gaat het om een bedrag van € 1.100.000,- De plannen komen voort uit het versterkingsplan RIEC Noord-Nederland 2022. Met behulp van deze middelen, kunnen de plannen alsnog worden gerealiseerd.

Uitgaven

Als het gaat om de uitgaven is sprake van enkele onzekerheden. Zo is momenteel nog onduidelijk welke extra uitvoeringskosten met de komst van de Wgs gepaard gaan. Regionaal zal in ieder geval een contactpunt moeten worden ingericht en een coördinerend functionaris gegevensbescherming (FG) moeten worden aangewezen en zullen trainingen moeten worden georganiseerd. In de begroting zijn middelen gereserveerd, maar de verwachting is dat deze de uiteindelijke kosten niet zullen dekken. Daarnaast wordt landelijk gewerkt aan een nieuwe informatievoorziening voor de RIEC's. Deze zal geïmplementeerd moeten worden, wat naar verwachting ook kosten met zich meebrengt.

Naast deze onzekerheden is geen sprake van een reserve waarmee onvoorziene kosten kunnen worden opgevangen. Reden te meer om in intensieve samenwerking met RIEC-partners samen de goede dingen te doen voor Noord-Nederland.

Noord-Nederland

Postadres:
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
E: info@riecnoord.nl

© 2024, Regionaal Informatie en Expertisecentrum Noord-Nederland (uitgegeven in eigen beheer). Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopiëren, of op welke andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.